

1. Güneşin ilk ışıklarıyla uyanan köyde, dedem her sabah ocakta fokurdayan çaydanlığın sesiyle güne başlardı. Onun anlattığı masallar, eski zamanlardan kalma nice hikâyelerle doluydu. Kimi zaman bir yiğitlik destanı, kimi zaman da bilge atalarımızın öğütleri yankılanırdı odada. Dedemin anlattıkları onu dinleyen torunlarına yeni bakış açıları kazandırır. Kelimelerin gücünü, anlamın derinliğini ondan öğrendik. Türkçemiz binlerce yıldır yaşanmışlıkları, sevinçleri ve hüzneleri barındıran engin bir derya gibidir. Her bir kelime kuşaktan kuşağa aktarılan bir mirastır.

Metinde geçen bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Anamlarından hareketle bu kelimeleri bulup uygun kutulara yazınız.

Kelimelerin Anlamları	Kelimeler
Ucu bucağı görünmeyecek kadar geniş, çok geniş.	
Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat.	
Yaklaşık yirmi beş otuz yıllık yaş kümelerini oluşturan bireyler öbeği.	

2. Lokum, Türk mutfağının en bilinen lezzetlerinden biridir. Şeker, nişasta ve suyla yapılan lokum; yüzyıllar boyunca bayramlarda, düğünlerde ve misafirliklerde ikram edilmiştir. Zaman içinde tüm dünyaya yayılan lokum, bugün İngiltere'den Japonya'ya kadar birçok ülkede "Turkish Delight" (Türkîş Dilayt) adıyla tanınmaktadır. Lokum, yalnızca bir tatlı değildir; Türk mutfağının köklü geleneğinin bir parçasıdır. Farklı tatlarla ve kuruyemişlerle zenginleştirilen lokum hem çocukların hem de yetişkinlerin severek tükettiği bir yiyecektir. Lokumun bu kadar sevilmesi yalnızca damağa hitap etmesi ile sınırlı değildir. Lokum, Türk mutfağı ile Türk kültürünü birleştiren özel bir simge olarak kabul edilmektedir.

Yukarıdaki bilgilendirici metni okuyunuz. Metinden üç anahtar kelime belirleyiniz ve uygun kutulara yazınız.

1. Anahtar kelime :	
2. Anahtar kelime :	
3. Anahtar kelime :	

3. Atatürk 1937 yılında Sivas'a yaptığı bir ziyarette Sivas Lisesine gitti. Lisedeki sınıflardan birinde o zamanki adıyla "hendese" yani geometri dersi işleniyordu. Atatürk tahtaya kaldırdığı öğrencilerin Arapça kökenli bazı geometri terimlerini söylerken zorluk çektiğini gözlemledi. Bunun üzerine Atatürk, tebeşiri alıp tahtadaki Arapça sözcüklerin yerine Türkçe terimleri kullanarak bir süre ders anlattı. Ardından ders kitaplarının birkaç ay içinde Türkçe terimlerle yeniden yazılıp okullara ulaştırılması konusunda çalışmalar başlattı.

Atatürk, neden ders kitaplarının yeniden yazılması için çalışma başlatmıştır? Metinden hareketle cevaplayınız.

4. Yaz tatilinde kuzenler Arda ve Elif, dedelerinin köy evinde buluşmuşlardı. Şehirde, büyük bir apartmanın onuncu katında yaşayan Arda, okula servisle gidip geliyordu. Boş zamanlarında en büyük eğlencesi yeni çıkan oyunları bilgisayarında oynamaktı. Köye gelmeden önce en çok bahçedeki ceviz ağacına tırmanmanın ve toprağa basmanın hayalini kurmuştu.

Köyde, bahçeli ve tek katlı bir evde yaşayan Elif ise her sabah yemyeşil çayırlara bakarak uyanırdı. Okuluna on dakikada yürüyerek gider, okuldan sonra ise en sevdiği arkadaşları olan kuzuları ve tavuklarıyla vakit geçirirdi. Şehre dair en çok merak ettiği şey ise kuzeninin anlattığı o devasa sinema salonları ve ışıltılı alışveriş merkezleriydi.

Yukarıdaki metinden yararlanarak, şehirde yaşayan Arda ile köyde yaşayan Elif'in hayatları arasındaki farklardan üç tanesini karşılaştırarak yazınız.

5. Aşağıdaki hikâye, insanların kitap okuma yöntemlerine dair farklı yaklaşımları anlatmaktadır. Hikâyeyi dikkatlice okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

Defne ve Mert, kitap okumayı seven iki arkadaştı. Defne; okumak istediği kitapları kitapçıdan alır, kitabı okurken sayfalarına dokunmayı ve kitapla ilgili notlarını kurşun kalemle almayı severdi. Mert ise tüm kitaplarını e-kitaptan okur, notlarını dijital ortamda yazar ve binlerce kitaba tek bir cihazdan ulaşırdı. Bir gün Mert, Defne'ye "Tek bir cihazda yüzlerce kitaba ulaşmak varken evde onca yer kaplayan basılı kitaplarla uğraşmanın nedeni nedir?" diye sordu. Defne ise "Benim için önemli olan, bir kitabın sayfalarını çevirebilmek ve o kitabın kokusunu hissedebilmek." diye cevap verdi.

- a) Bu olayı Defne'nin bakış açısını destekler nitelikte yorumlayınız. Düşüncelerinizi en az 5 cümlelik bir paragraf hâlinde yazınız.
- b) Bu olayı Mert'in bakış açısını destekler nitelikte yorumlayınız. Düşüncelerinizi en az 5 cümlelik bir paragraf hâlinde yazınız.

6. Dilimiz bir hazine sandığı gibidir; her kelimesi ayrı bir incidir, paha biçilmez bir mücevherdir. Ünlü bir dil bilimci, diline sahip çıkan toplumlar kolay kolay yıkılmaz, der. Evet, bu yüzden dilimize sahip çıkmak, onu doğru kullanmak ve bu eşsiz mirası gelecek nesillere aktarmak hepimizin görevidir. Dilimizin zenginliğini keşfettikçe düşünce dünyamız genişler, ifade gücümüz artar.

- a) Metni inceleyiniz. Virgölün aşağıdaki görevleri için metinden birer alıntı cümle bulup ilgili yerlere yazınız.

1. Sıralı cümleleri ayırma

2. Tırnak içinde olmayan alıntı cümleyi belirtme

3. Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul veya teşvik bildiren ifadeyi belirtme

1.	Anladım ki sevgi, paylaştıkça çoğalan tek şeymiş.
2.	Bahar geldi mi içimi tarifsiz bir sevinç kaplar.
3.	Eski mektupları sakladığın o ahşap kutu hâlâ duruyor mu?
4.	Çocukluğumun en güzel anıları bu eski evin bahçesinde saklıdır.
5.	Gözlerindeki pırıltı, içindeki umudun bir yansımasıydı.

- b) Yazım kurallarının (-da/da, -ki/ki, mi) doğru kullanımları ile ilgili verilen cümleleri okuyunuz. Cümlelerin başındaki numaraları kullanarak aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

..... numaralı cümlede bulunma ve zaman anlamı veren “-de” kullanılmıştır.

..... numaralı cümlede kelime ya da cümleleri bağlama görevinde olan “ki” kullanılmıştır.

..... numaralı cümlede zaman veya şart anlamı veren “mi” kullanılmıştır.

..... numaralı cümlede soru eki olan “mi” kullanılmıştır.

..... numaralı cümlede isimleri niteleyen ve belirten “-ki” kullanılmıştır.

ÖĞRENME ÇIKTISI	SORU NO
T.O.6.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme	1
T.O.6.16. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	2
T.O.6.8. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme	3
T.Y.6.9. Yazısında karşılaştırma yapabilme	4
T.Y.6.11. Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme	5
T.Y.6.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme	6

PUANLAMA TABLOSU										
1	2	3	4	5		6				TOPLAM
				5.a	5.b	6.a.1	6.a.2	6.a.3	6.b	
15	15	15	15	10	10	3	3	4	10	100

ÇÖZÜMLER

1. Tam Puan (15 puan)

“Ucu bucağı görünmeyecek kadar geniş, çok geniş.” anlamının karşısına “engin” yazıldıysa 5 puan verilecektir.

“Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat.” anlamının karşısına “öğüt” yazıldıysa 5 puan verilecektir.

“Yaklaşık yirmi beş otuz yıllık yaş kümelerini oluşturan bireyler öbeği.” anlamının karşısına “kuşak” yazıldıysa 5 puan verilecektir.

Kısmi Puan (5+5 puan)

Kelimelerden biri doğru cevaplandıysa 5 puan, ikisi doğru cevaplandıysa 10 puan verilecektir.

Sıfır Puan

Cevap kısmı boş bırakıldıysa ya da yanlış kelimeler yazıldıysa puan verilmeyecektir.

2. Tam Puan (15 puan)

Metnin ana fikrini yansıtan “lokum”, “Türk mutfağı/tatlı” ve “kültür” gibi uygun üç anahtar kelime seçildiye tam puan verilecektir. Her doğru kelime 5 puandır.

Kısmi Puan (5 puan veya 10 puan)

Bir doğru anahtar kelime yazıldıysa 5 puan, iki doğru anahtar kelime yazıldıysa 10 puan verilecektir.

Sıfır Puan

Cevap kısmı boş bırakıldıysa veya anahtar kelimeler metnin ana fikrini yansıtmıyorsa puan verilmeyecektir.

3. Tam Puan (15 puan)

Atatürk, öğrencilerin Arapça kökenli geometri terimlerini söylerken zorluk çektiğini görünce bu kelimelerin yerine Türkçe terimler kullanılmasını sağlamak amacıyla ders kitaplarının yeniden yazılması için çalışma başlatmıştır.” gibi metne uygun ve tam bir cevap yazıldıysa 15 puan verilecektir.

Kısmi Puan (10 puan)

“Öğrenciler söylemekte zorlanmaktadır.” veya “Arapça sözcükler olduğu için değiştirilmiştir.” gibi içeriği tam karşılamayan ancak metinle ilişkili cevaplar için 10 puan verilecektir.

Sıfır Puan

Cevap kısmı boş bırakıldıysa, metinle ilgisi olmayan ve belirsiz cevaplar verildiyse puan verilmeyecektir.

4. Tam Puan (15 puan)

Öğrencinin aşağıdaki karşılaştırmalardan üçünü yazması beklenir:

Yaşadıkları Yer: Arda şehirde bir apartman dairesinde yaşarken Elif köyde bahçeli ve tek katlı bir evde yaşamaktadır.

Boş Zaman Etkinlikleri: Arda boş zamanlarında bilgisayar oyunları oynamayı tercih ederken Elif hayvanlarla ve doğayla iç içe vakit geçirmektedir.

Okula Ulaşım: Arda okula servisle gidip gelirken Elif okuluna yürüyerek gitmektedir.

Özlemleri / Merakları: Arda doğa hayatına (toprağa basmak, ağaca tırmanmak) özlem duyarken Elif şehirdeki sosyal imkânları (sinema, alışveriş merkezi) merak etmektedir.

Arda ve Elif'in hayatları arasındaki üç fark, metinden yararlanarak ve karşılaştırmalı ifadelerle eksiksiz bir şekilde yazıldıysa 15 puan verilecektir.

Kısmi Puan (5 puan veya 10 puan)

Yukarıda belirtilen karşılaştırmalardan iki tanesi yazıldıysa 10 puan, bir tanesi yazıldıysa 5 puan verilecektir.

Sıfır Puan (0 Puan)

Cevap kısmı boş bırakılmışsa, metinle ilgisi olmayan cevaplar yazıldıysa veya metinden herhangi bir doğru karşılaştırma tespiti yapılmadıysa puan verilmeyecektir.

5. a)

Tam Puan (10 puan)

Defne'nin bakış açısını (kitaba dokunmanın önemi, sayfa kokusu, okurla kitap arasında kurulan somut bağ vb.) destekler nitelikte, anlamlı ve en az beş cümleden oluşan bir paragraf yazıldıysa tam puan verilecektir.

Kısmi Puan (2+2+2+2+2 puan)

Cevap anlamlı fakat beş cümleden az ise her cümle için 2 puan verilecektir.

Sıfır Puan

Cevap kısmı boş bırakıldıysa, konuyla ilgisi olmayan veya Mert'in görüşünü savunan bir metin yazıldıysa puan verilmeyecektir.

Örnek Cevap:

Defne'nin okuma şekli, kitaba dokunmanın ve onun kokusunu almanın önemini gösteriyor. Sayfaları çevirmek, elle not almak gibi eylemler, kitabı daha özel hâle getirir. Okuduğunu daha iyi hatırlamaya yardımcı olur. Basılı kitaplar, bir eserin somut bir nesne olmasını sağlar. Bu sayede okurla kitap arasında daha güçlü bir bağ kurulur ve okuma daha keyifli bir deneyime dönüşür.

b)

Tam Puan (10 puan)

Mert'in bakış açısını (teknolojinin kolaylıkları, binlerce kitaba tek cihazdan ulaşma, taşınabilirlik, not alma pratikliği vb.) destekler nitelikte, anlamlı ve en az beş cümleden oluşan bir paragraf yazıldıysa tam puan verilecektir.

Kısmi Puan (2+2+2+2+2 puan)

Cevap anlamlı fakat beş cümleden az ise her cümle için 2 puan verilecektir.

Sıfır Puan

Cevap kısmı boş bırakıldıysa, konuyla ilgisi olmayan cevap verildiyse veya örnekler yanlışsa puan verilmeyecektir.

Örnek Cevap:

Mert'in okuma şekli, teknolojinin bize sunduğu kolaylıkları anlatıyor. e-kitap okuyucular sayesinde binlerce kitaba tek bir cihazdan ulaşılabilir. Mert'in bahsettiği gibi bu durum kitapları her yere taşımayı çok kolaylaştırır. Ayrıca dijital kitaplarda arama yapmak ve not almak çok daha kolaydır. Bu yöntem, kitap okumayı daha hızlı ve esnek hâle getirdiğinden yaşadığımız çağa daha uygundur.

6. a)

Tam Puan (10 puan)

Sıralı cümleleri ayırma: “Dilimiz bir hazine sandığı gibidir; her kelimesi ayrı bir incidir, paha biçilmez bir mücevherdir.” veya “Dilimizin zenginliğini keşfettikçe düşünce dünyamız genişler, ifade gücümüz artar.” cümlesi yazıldıysa 3 puan verilecektir.

Tırnak içinde olmayan alıntı cümlesini belirtme: “Ünlü bir dil bilimci, diline sahip çıkan toplumlar kolay kolay yıkılmaz, der.” cümlesi yazıldıysa 3 puan verilecektir.

Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul veya teşvik bildiren ifadeyi belirtme: “Evet, bu yüzden dilimize sahip çıkmak, onu doğru kullanmak ve bu eşsiz mirası gelecek nesillere aktarmak hepimizin görevidir.” cümlesi yazıldıysa 4 puan verilecektir.

Kısmi Puan (3+3+4 puan)

Doğru yazılan her bir örnek cümle için kendi puanı verilecektir.

Sıfır Puan

Cevap kısmı boş bırakıldıysa veya yanlış örnekler verildiyse puan verilmeyecektir.

b)

Tam Puan (10 puan)

Noktalı alanlara sırasıyla “4”, “1”, “2”, “3”, “5” şeklinde doğru cevaplar verildiyse tam puan verilecektir.

Kısmi Puan (2+2+2+2+2 puan)

Verilen her bir doğru cevap için 2 puan verilecektir.

Sıfır Puan

Cevap kısmı boş bırakıldıysa, yanlış cevap verildiyse puan verilmeyecektir.